

Terugmeldingen 2007-2.

Gerrit Speek

Vrijwel altijd ingezonden door de betreffende ringer of melder, soms geselecteerd uit onze databank. Een fotokopie (of uw attendering via e-mail) van uw memorabele melding is altijd van harte welkom. Terugmeldingen van vogels met Nederlandse ringen en/of vogels gevonden in Nederland die om de één of andere reden bijzonder zijn. S.v.p. niet een vijf jaar oude Zilvermeeuw. Uw hulp voor deze rubriek wordt erg op prijs gesteld, omdat wij niet de gelegenheid hebben alle terugmeldingen stuk voor stuk te bezien.

Buizerd, *Buteo buteo*, ringnr. Arnhem .6061176

Geringd op 18 juni 1986 als nestjong te Dwingeloo door H. Esselink. Ziek, gewond gevonden op 15 oktober 2005 (later ge-euthanaseerd) te Assen. Opgestuurd door J.A. de Vries. De afgelegde afstand is 28 kilometer (!) en de verstreken tijd is 7059 dagen. Dat is geen 'record' (28 jaar en 9 maanden, Copenhagen 313963), maar wel heel oud voor een Buizerd. En ook erg plaatstrouw.

Torenvalk, *Falco tinnunculus*, ringnr. Arnhem .3491247

Geringd op 05 juni 1993 als nestjong te Reuver door H. Maeghs. Vers dood gevonden op 14 januari 2006 te Roermond. Opgestuurd door J.A. de Vries. De afgelegde afstand is 6 kilometer en de verstreken tijd is 4606 dagen. Dat is oud, maar nog lang niet de oudste (23 jaar), wel plaatstrouw.

Torenvalk, *Falco tinnunculus*, ringnr. Helsinki S.232649

Geringd op 15 juli 2006 als nestjong in Valsorarna, in de buurt van Vaasa in Finland. Als verkeersslachtoffer vers dood gevonden op 21 januari 2007 te Vrouwenpolder op Walcheren. De afgelegde afstand is 1673 kilometer en de verstreken tijd is 188 dagen. Torenvalken zijn geen echte trekkers, als de in Nederland geboren jongen al 'op pad' gaan dan zwerven ze alle kanten op en komen terecht in de ons omringende landen tot zelfs in IJsland, Schotland, Polen, Spanje en Marokko. De torenvalken die in het buitenland als nestjong worden geringd en in Nederland worden teruggemeld komen voor 95% uit België en Duitsland en slechts enkele tientallen uit Scandinavië. Dit is de negende pull die uit Finland in Nederland is gevonden.

Wulp, *Numenius arquata*, ringnr. Arnhem .5071101

Geringd op 13 mei 1978 als nestjong te Staphorst door G. Gort. De vogel kreeg op 11 september 2002 een Engelse ring om (FP.32352) en werd op 2 maart 2005 vers dood gevonden als draadslachtoffer in de buurt van Staphorst. De verstreken tijd is 9790 dagen en de afgelegde afstand is 23 kilometer. Dat is bijna 27 jaar oud en dat is veel voor een Wulp, bovendien erg plaatstrouw! De oudste Wulp binnen het Europese ringen werd 31 jaar en 6 maanden oud.

Tureluur, *Tringa totanus*, ringnr. Arnhem .1179177

"Deze week was een zeer heugelijke. Dinsdagmorgen ringde ik de pulletjes van kleurring C68, oftewel Arnhem 1.179.177. Geringd als kuiken op 10 juni 1989 aan de Venneweg in de Stroeërkoog op Wieringen door Cees Bil. In 1998 door mij voor het eerst gecontroleerd toen hij stijf vast op het nest bleef zitten bij de controle in mijn tureluuronderzoeksgebied, waar ik tevens weidevogels bescherm bij boer Jan Mulder in de Normerpolder op Wieringen en waarin ook de ijsbaan van Westerland is gesitueerd. Nu, 9 jaar later begin juni 2007, ving ik hem weer terug op ongeveer 10 meter van de plek waar ie toen broedde! De vaste partner sinds 1999 (A22) werd in 2005, vers geplukt door een sperwer, door Jan Mulder gevonden in een greppel op 100 meter van de vaste broedstek in het weiland naast de ijsbaan. Binnen drie weken ging ie verder met de buurvrouw (C06) van 100 meter verderop op het Greppeltjesland, wier partner (A86) ook plotseling was verdwenen in dezelfde periode... (sperwer?). De ouwe weduwnaar (C68) en de weduwe (C06) kregen dat jaar minimaal twee pullen vliegvlug op de ijsbaan (die tot 15 mei plasdras staat in het kader van Agrarisch Natuurbeheer). Vorig jaar werd het nest van het nieuwe 'oude' echtpaar eerst gepredeerd door kauwtjes en de 2e keer door een egel. Dit jaar stond C06 al drie weken op de plasdras-ijsbaan te wachten op haar nieuwe (ouwe) echtgenoot. Ik vreesde het ergste voor mijn vaste vriend... maar op 29 maart stond ie er weer op zijn vertrouwde stek voorop de ijsbaan, waar het water het langst blijft staan. Als een jonge God verjoeg hij alles en iedereen die in de buurt kwam van 'zijn' C06 en hun vaste foerageerstekkie in de grote plas voorop de ijsbaan! Inmiddels is C68 aardig grijs geworden en niet meer zo mooi zwaar gestreept zoals mannetjes tureluurs dat hebben t.o.v. de vrouwen. Ze leken maar niet tot broeden te komen... ondanks het vroege voorjaar. Maar hij was verstandig en wachtte rustig zijn kans af. Terwijl alle tureluurs dit jaar rond de ijsbaan door zwarte kraai, kauwtjes en egels zijn gepredeerd, slaagden C68 en C06 als enige van de tien paartjes er in de eieren uit te broeden deze week. Old and

Op het Vinkentouw nr. 110 augustus 2007

wise... Maar toch wordt C68 morgen, 10 juni 2007, pas volwassen, want dan wordt ie 'officieel' 18 jaar! Wij (boer Jan Mulder en ik) vieren dat met een extra pompje water voor het insectenaanbod op de kraamkamer (de ijsbaan) en zelf nemen we vast wel een gebakkie!"

"Vanmorgen heeft C68 zijn 18e verjaardag gevierd om klokslag 09.00 uur (dat was ooit de vangtijd in 1989) met een heus feestelijk ontbijt met taartje bij de ijsbaan. Het heugelijke feit werd in het bijzijn van de genodigden; Jan en Corrie Mulder, Cees de Jong (agrar. medewerker) en ondergetekende gevierd. Het was dus een besloten feestje..."

Tekst: Wim Tijsen

Stormmeeuw, *Larus canus*, ringnr. Stockholm .7188079

Geringd op 23 januari 2007 als na 3^e kj in Malmö, Zweden. Klaas van Dijk las de ring af op 25 januari 2007 in de stad Groningen. Van de in het buitenland geringde stormmeeuwen die in Nederland zijn teruggemeld komt 95% (n=1646) uit Denemarken en Scandinavië. Deze vogel had duidelijk haast: 492 kilometer in twee dagen !

Visdief, *Sterna hirundo*, ringnr. Arnhem Z.034424

Geringd op 26 juni 2005 als nestjong te Zwolle door G.J. Gerritsen. Gevangen en los door een ringer op 22 maart 2006 in Swakopmund in Namibië. De afgelegde afstand is 8388 kilometer en de verstreken tijd is 269 dagen. Geen nieuws natuurlijk, maar wel indrukwekkend. Dertien terugmeldingen zijn er van in Nederland geringde visdieven die meer dan 8000 kilometer (linea recta) hebben afgelegd. De verste werd 9874 kilometer 'van huis' gemeld in Zuid-Afrika.

Zwarte Stern, *Chlidonias niger*, ringnr. Latvia Riga R....873

Geringd op 16 juli 2005 als nestjong op het Babite Lake in Letland. Gevangen en los door J. van der Winden op 03 september 2005 op het eiland De Kreupel in het IJsselmeer. De afgelegde afstand is 1265 kilometer en de verstreken tijd is 49 dagen. Opvallend weinig terugmeldingen zijn er uit die regio, terwijl dat toch wel tot het broedgebied van de Zwarte Stern gerekend mag worden. Maar ja, wie vangt er nou volwassen sterns (behalve Jan)? 11 terugmeldingen zijn er nu uit dat gebied: één uit Polen, 9 uit Zweden en deze uit Letland.

Kerkuil, *Tyto alba*, ringnr. Arnhem .5389948

Geringd op 23 juni 2005 als nestjong bij Oud-Heusden in Noord-Brabant door G. van der Kaa. Gevangen en los door een ringer op 13 november 2005 te Bukowo-Kopan in Polen. De afgelegde afstand is 813 kilometer en de verstreken tijd is 173 dagen. Het overgrote deel van de nestjongen in Nederland is standvogel en slechts een klein aantal gaat zwerven en komt o.a. terecht in Frankrijk, Spanje, Rusland, Polen en Tsjechië.

Nog opvallender is het als de vogel op 15 april 2006 dood wordt gevonden bij Staphorst. Toch heimwee waarschijnlijk.

Kerkuil, *Tyto alba*, ringnr. Arnhem .5376629

Geringd op 17 juni 2005 als nestjong in de buurt van Ootmarsum in Overijssel door VRS Conings. Vers dood gevonden op 21 januari 2006 te Roundnice nad Labem in Tsjechië. De afgelegde afstand is 555 kilometer en de verstreken tijd is 233 dagen. Weer opvallend zwerfgedrag van een nestjong, zie bij de terugmelding hierboven.

Oeverzwaluw, *Riparia riparia*, ringnr. Stavanger 4H.28182

Geringd op 19 juli 2004 als 1° kj te Bjorhus Birkenes in Noorwegen. Gevangen en los door VRS Zwarte Meer als Oeverzwaluw na 1° kj op 14 augustus 2005.

De afgelegde afstand is 647 kilometer en de verstreken tijd is 391 dagen. Als we onze buurlanden even buiten beschouwing laten, dan komen oeverzwaluwen welke in het buitenland zijn geringd (en in Nederland worden teruggemeld), uit Frankrijk, Spanje, Italië, Zwitserland en Slovenië. Eentje kwam er tot nu toe uit Denemarken en dit is de allereerste uit Noorwegen. Merkwaardig, want de Oeverzwaluw broedt in vrijwel geheel Scandinavië. Of ze worden daar vrijwel niet geringd, hetgeen niet waarschijnlijk is, of hun trekroute loopt niet via Nederland.

Oeverzwaluw, *Riparia riparia*, ringnr. Bologna AT.19598

Geringd op 03 april 2004 als na 1° kj te Scarfiotti in Italië. Gevangen en los door J. Doevendans als Oeverzwaluw na 1° kj op 31 juli 2004 In het Marnebos in het Lauwersmeer. De afgelegde afstand is 1239 kilometer en de verstreken tijd is 119 dagen. Van de in Nederland geringde vogels wordt het overgrote deel in Nederland weer teruggevangen, logisch want het is een kolonievogel, de naar het zuiden wegtrekkende vogels werden tot nu toe gemeld uit Frankrijk, Italië, Marokko en Tunesië. De in het buitenland geringde vogels die in Nederland worden teruggemeld, komen ook dezelfde landen (Italië, Frankrijk, Spanje). Alle terugmeldingen suggereren dat oeverzwaluwen de Middellandse Zee oversteken, waarschijnlijk via de Balearen, Corsica en Sardinië, Sicilië en Malta.

Pestvogel, *Bombycilla garrulus*, ringnr. Helsinki P.568086

Geringd op 09 april 2003 als vrouw na 2° kj te Hauho in Finland. Vers dood (tegen een raam gevlogen) op 21 januari 2006 in Drachten en opgestuurd door J.A. de Vries. De afgelegde afstand is 1427 kilometer en de verstreken tijd is 1018 dagen. Er zijn nu totaal 24 terugmeldingen van pestvogels. Als we onze buurlanden niet meetellen komen er zes uit Noorwegen en elk drie uit Zweden en Finland. De soort broedt schaars in noordoostelijk Europa in naaldbossen, verschijnt 's winters in wisselende aantallen en heeft soms een invasieachtig voorkomen. Deze was de enige terugmelding uit de winter 2005-2006.

Gekraagde Roodstaart, *Phoenicurus phoenicurus*, Stavanger 3E.39304

Geringd op 1 september 2005 als man na 2° kj te Straumbukta, Noorwegen. Gevangen en los op 4 mei 2006 door B. Winters in de Wieringermeer. Onze broedvogels trekken weg naar hun overwinteringsgebieden in Frankrijk en Marokko. Uit Scandinavië krijgen we af en toe (enkele tientallen tot nu toe) doortrekkers. Deze vogel is de meest noordelijke die ooit in Nederland werd teruggemeld, de afgelegde afstand is 1982 kilometer.

Krekelzanger, *Locustella fluviatilis*, ringnr. Arnhem AJ.47974

Geringd als 1° kj op 11 september 2006 bij Terwispel door W. Bil. Gevangen en los door A.J. de Vries als 1° kj op 15 september 2006 bij Terwispel. Slechts drie krekelzangers werden er van 1911 t/m 2005 geringd in Nederland. Dit is dus de vierde. Zijn broedgebied ligt in oost Duitsland, Tsjechië, Baltische staten en verder oostwaarts. Hij overwintert in oostelijk Afrika, het is dus niet zo verwonderlijk dat de Krekelzanger in Nederland dwaalgast is. De vogels die hierheen afdwalen doen dat bovendien vooral eind mei, begin juni; najaarsgevallen zijn helemaal zeldzaam.

Waterrietzanger, *Acrocephalus paludicola*, ringnr. Oekraïne Kiev B.078817

Geringd als 1° kj op 25 juli 2001 in het Ratnivskiy District in de Oekraïne. Gevangen en los door VRS A.W.Duinen als 1° kj op 20 augustus 2001 te Zandvoort. De afgelegde afstand is 1381 kilometer en de verstreken tijd is 26 dagen. Slechts 506 waterrietzangers zijn er in Nederland geringd vanaf 1911 t/m 2006, waarvan 303 na 1989. Slechts acht terugmeldingen leverde dat op waarvan dit de enige is met een buitenlandse ring en de andere zeven werden teruggemeld in Nederland of een buurland. Svensson (2000) noemt Oost-Polen de belangrijkste populatie en tekent vraagtekens bij Oekraïne, terwijl Jonsson (1995) de belangrijkste broedgebieden juist wel in de Oekraïne tekent.

Goudhaantje, *Regulus regulus*, ringnr. Stockholm RV..7566

Geringd op 04 oktober 2005 als vrouw 1e kj in Stockholm, Zweden. Gevangen en los als vrouw 1° kj door VRS Van Lennep op 04 november 2005. De afgelegde afstand is 1213 kilometer, de verstreken tijd is 31 dagen. Geen schokkend nieuws natuurlijk, enkele tientallen zijn er geringd in de broedgebieden in Scandinavië en teruggemeld in Nederland.

Goudhaantje, *Regulus regulus*, ringnr. Latvia Riga ...88311

Geringd op 23 september 2005 als man 1° kj te Pape in Letland. Gevangen en los als 1° kj man door L. Varkevisser op 04 oktober 2005 op Ameland. De afgelegde afstand is 1031 kilometer en de verstreken tijd is 11 dagen. Goudhaantjes die in het buitenland zijn geringd en in Nederland worden teruggemeld komen voor het overgrote deel uit Noorwegen (19 stuks) en de landen rond de Botnische Golf (Polen 11, Finland 15, Estland 8, Letland 2, Litouwen 1, Zweden 23, Rusland 13). Deze vogel is snel, Litouwen – Nederland in gemiddeld 94 kilometer per dag.

Grauwe Klauwier, *Lanius collurio*, ringnr. Budapest AE.23117

Geringd op 01 september 2005 als na 1° kj vrouw te Homokmegy in Hongarije. Het ringnummer werd per telescoop (!) afgelezen door S. Waasdorp op 01 juli 2006 bij het Zwarte Meer. De vogel werd tot en met 01 augustus ter plaatse gezien. De afgelegde afstand is 1111 kilometer en de verstreken tijd is 334 dagen. Er zijn nu ruim 400 terugmeldingen van de Grauwe Klauwier in onze databank, voornamelijk dankzij het werk van de Stichting Bargerveen (Hans Esselink). Dit is de eerste Hongaarse ring die werd gezien in Nederland, een Tsjechische ring in 2004 ging daar aan vooraf. Het overgrote deel van de terugmeldingen zijn natuurlijk in Nederland geringde vogels die in Nederland zijn teruggemeld. Van de buitenlandse terugmeldingen komen er een paar uit België en Duitsland, maar interessanter zijn een melding uit Griekenland (geringd juli 1937, terug september 1939), Syrië (september 1947, terug mei 1948), Oekraïne (geringd juli 2001, terug mei 2002) en Joegoslavië (geringd juni 1999, terug augustus 1999). De Noordwest-Europese populatie overwintert in oostelijk Afrika en dan verwacht je dat de Nederlandse vogels een zuidoostelijke trekrichting hebben, hetgeen door deze terugmeldingen wordt bevestigd.

Keep, *Fringillaa montifringilla*, ringnr. London P.210453

Geringd op 09 april 2002 als 2° kj vrouw op Fair Isle in Groot-Brittannië. Gevangen en los door VRS 3° Kroonspolders Vlieland als Keep na 1° kj vrouw op 23 oktober 2005. De afgelegde afstand is 807 kilometer en de verstreken tijd is 1293 dagen. Beetje opvallend is deze terugmelding wel omdat het misschien / waarschijnlijk een Scandinavische broedvogel is, die in april 2002 via Fair Isle de Noordzee is overgestoken naar Noorwegen, en in oktober 2005 via Vlieland op weg is naar zijn winterverblijf in zuid Engeland, België of Frankrijk.

Kanoet, *Calidris canutus*, ringnr. Washington 1313.59551

Geringd als man na 1° kj op 27 juli 2001 bij Alert, Ellesmere Island, Nunavut, Canada door Guy Morrison. Harry Horn las de kleurringen af in de Waddenzee op 9, 10 en 16 september 2005. Afgelegde afstand 4015 kilometer, verstreken tijd 1505 dagen. Evenals de Steenloper broedt de Kanoet langs de kusten rond de Noordpool. Van de populatie in Ellesmere is bekend dat individuen (Kanoet en Steenloper) overwinteren in en rond de Waddenzee. Dat klinkt heel ver weg, is inderdaad ruim 4000 kilometer, maar is minder dan de helft van de afstand welke sterns jaarlijks afleggen naar hun wintergebied.

Op het Vinkentouw nr. 110 augustus 2007

Putter, *Carduelis carduelis*, ringnr. Arnhem F.902558

Geringd op 15 augustus 1997 als 1° kj in het Wormer- en Jisperveld door J. van der Geld. Gevonden (soort onbekend, ring niet ingezonden, dood en onbekend hoe lang dood, geslacht en leeftijd onbekend) op 12 juli 2002 in Deltra Dnestra, Oekraïne. De afgelegde afstand is 1965 kilometer en de verstreken tijd is 1795 dagen. Deze vogel is wel erg ver uit zijn gebruikelijke koers geraakt (Scandinavische broedvogels trekken via Nederland naar Frankrijk en Spanje), maar de vindomstandigheden (alleen ringnummer bekend, verder helemaal niks) maken ons wel wat argwanend.

Het ringnummer is ons even niet meer bekend, maar de volgende brief is (vrij vertaald) typisch Afrikaans):

Senegal, Padalal, 5 februari 2007

"Goedendag, met groot respect en zeer hoopvol stuur ik u deze brief alleen maar vervuld van de redenen van weigering van antwoorden op mijn twee voorgaande brieven.

Beste, ik heb u alle oorzaken uitgelegd die maakten dat uw trekvogel niet heeft overleefd. En dat verlies heeft mij doen walgen.

Dank zij, dat vergetend en proberend goede en duurzame relaties te maken, is heel mijn geest/gevoel op u wachtend met grote hoop op uw interventie deze keer.

Ik besluit dit alles, wensend dat deze brief u in goede conditie bereikt.

Dank u."

Geraadpleegde bronnen:

Baker K. 1997. *Warblers of Europe, Asia and North Africa*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3971-7.

Van den Berg A.B. & C.A.W. Bosman 2001. *Zeldzame vogels van Nederland*. Tweede, herziene druk. GMB Uitgeverij, Haarlem. ISBN 90-74345-13-1.

Buys R.-J. & D.L. Thomson 2001. *Van 1911 tot en met 2000: een overzicht van geringde en teruggemelde vogels in Nederland*. Op Het Vinkentouw 95:2-88.

Cramp S. (red.) 1992. *Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the western palearctic. Volume VI Warblers*. Oxford New York, Oxford University Press. ISBN 0-19-857509-2.

Franssen T. & Pettersson J. 2001. *Swedish Bird Ringing Atlas. Volume 1. Divers-Raptors*. Naturhistoriska Riksmuseet & Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm. ISBN: 91-86510-50-9.

Jonsson L. (1995). *Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten*. Tirion, Baarn. ISBN 90-5210-187-6.

Shirihai H. ... (et al.) 1999. *Sylvia Warblers. Identification, taxonomy and phylogeny of the genus Sylvia*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3984-9.

Speek B.J. & Speek G. 1984. *Thieme's Vogeltrekatlas*. Thieme, Zutphen. ISBN 90-03-98125-6.

Speek G. 2001. *Ringverslag van het Vogeltrekstation 2001 (nr.86)*. Op Het Vinkentouw nr.97: 8-32.

Staaiv R. 1998. *Longevity list of birds ringed in Europe*. Euring Newsletter 2: 9-18.

Svensson L. ... (et al.) 2000. *ANWB Vogelgids van Europa*. ANWB, Den Haag. ISBN: 90-18-01212-2.

Wernham C. & Toms M. & Marchant J. & Clark & Siriwardena G. & Baillie S. (eds) 2002. *The Migration Atlas. Movements of the Birds of Britain and Ireland*. Poyser, London. ISBN 0-7136-6514-9

